

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин і регіональних студій

Наталія Коцан, Роман Коцан

РЕГІОНАЛІСТИКА УКРАЇНИ

Навчально-методичний комплекс дисципліни

Луцьк – 2022

УДК 332.14(477)(075.8)+323.174(477)(075.8)
К 75

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № від 2022 року)*

Рецензенти:

Турчин Я. Б. – доктор політичних наук, професор Національного університету «Львівська політехніка»

Карпчук Н.П. – доктор політичних наук, професор Волинського національного університету імені Лесі Українки

Коцан Н. Н., Коцан Р.І.

Регіоналістика України. Навчально-методичний комплекс дисципліни. Луцьк, 2022.
23 с.

Навчально-методичний комплекс дисципліни «Регіоналістика України» розрахований на студентів освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини». До нього входить силабус навчальної дисципліни, теми лекційних і семінарських занять, методи та засоби оцінки знань, завдання для самостійної роботи та список рекомендованої літератури.

УДК 332.14(477)(075.8)+323.174(477)(075.8)

© Коцан Н. Н., Коцан Р.І., 2022

© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2022

Зміст

ПЕРЕДМОВА	4
СИЛАБУС.....	6
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА.....	6
ОПИС КУРСУ.....	6
СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
ТЕМАТИКА СЕМІНАРІВ/ПРАКТИЧНИХ РОБІТ.....	8
РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	10
РОЗПОДІЛ БАЛІВ.....	11
ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ.....	12
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	12
ТЕМАТИЧНИ ПЛАН ЛЕКЦІЙ.....	13
МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ОЦІНКИ ЗНАНЬ.....	20
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	21

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Регіоналістика України» є однією із складових комплексної підготовки фахівців спеціальності 291«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» освітнього рівня «бакалавр».

Навчальна дисципліна «Регіоналістика України» призначена для формування та представлення студентам адаптованої системи знань про регіоналістику як міждисциплінарну дисципліну, що охоплює історичні, соціальні, економічні та політичні аспекти регіонального розвитку, їх сучасні закономірності та моделі, практику (світову та вітчизняну) їх запровадження, проблеми ресурсного забезпечення та організаційно-економічних механізмів комплексного соціально-економічного розвитку регіонів з урахуванням впливу національних та глобальних чинників, узгодження державної, регіональної політики з національними, регіональними та локальними інтересами.

Навчальна дисципліна «Регіоналістика України» спрямована на формування світоглядних ідей щодо об'єктивного процесу регіоналізації, володіння культурою просторового мислення в умовах динамічного та конкурентного міжнародного, національного та субнаціонального середовища. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти мають можливість познайомитися з основними теоретико-методологічними концепціями регіоналістики, особливостями регіонального розвитку й управління регіональними процесами як в Україні так і в інших державах. У ході вивчення навчальної дисципліни студенти ознайомлюються з закономірностями, чинниками, принципами розміщення продуктивних сил у регіонах, змістом і основними напрямками регіональної політики країн різних типів. Окремий змістовий модуль навчальної дисципліни «Регіоналістика України» присвячений регіоналізації України та її регіональній політиці. Під час вивчення тем цього змістового модуля студенти формують уявлення про

регіональні відміни України за спеціалізацією господарства, рівнями соціально-економічного розвитку, вивчають адміністративно-територіальний устрій. Значна увага зазначеного вище змістового модуля присвячена регіональній політиці України, її формуванню та трансформації на сучасному етапі.

Навчальна дисципліна «Регіоналістика України» має на меті також формування у студентів прикладних навичок: аналізу сучасних теорій розміщення виробництва і регіонального розвитку, застосування методів регіонального аналізу, оцінювання рівнів суспільно-політичного і соціально-економічного розвитку регіонів, вибору пріоритетів і оцінювання ефективності регіональної політики в державах, в тому числі в Україні.

СИЛАБУС

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	галузі знань 029 «Міжнародні відносини» спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини» освітній ступінь «бакалавр»	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 1
ІНДЗ: немає		Семестр 2
		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 14 год.
		Консультації 10 год.
		Самостійна робота 106 год.
		Форма контролю: залік
Мова викладання		Українська

1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
ВИКЛАДАЧ	Коцан Наталія Несторівна
КОНТАКТНІ ДАНІ	kotsan.natalia@vnu.edu.ua
КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧА	Доктор географічних наук, володіння українською мовою. Наукові дослідження в сфері методології міжнародних відносин, регіоналістики, світової економіки і міжнародного туризму.
2. ОПИС КУРСУ	
ПЕРІОД РЕАЛІЗАЦІЇ КУРСУ	II семестр 2022-2023 н.р.
ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА	Кафедра міжнародних відносин і регіональних студій. Факультет міжнародних відносин
АНОТАЦІЯ КУРСУ	Навчальна дисципліна спрямована на формування уявлень про регіоналізацію, регіональний розвиток, регіони і регіональну політику як України так і зарубіжних країн
ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ	<i>Лекції, семінари</i>
КРЕДИТИ ECTS	5 (150 годин)
ФОРМА КОНТРОЛЮ	<i>Залік</i>
МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОЦІНКИ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	Формою підсумкового семестрового контролю з даної дисципліни є залік. Залік виставляється за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою навчальної дисципліни та отримав не менше 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали на заліку, виконавши певний вид робіт. Оцінка та засвоєння курсу виставляються згідно шкали оцінювання.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Оцінювання під час семінарських занять оцінювання здійснюється на основі того наскільки студент вміє самостійно проаналізувати і передати здобуті знання, перерахування інформації з листка забороняється. Посилання на використані матеріали та ресурси є обов'язковими, кожен студент несе особисту відповідальність за академічну доброчесність. Пропущені лекційні заняття не відпрацьовуються, семінарські заняття можуть бути відпрацьованими лише за умови наявності вагомих доказових причин відсутності студента. Дедлайн здачі пропущених семінарських занять (за умови вагомих доказових причин) до дня здачі заліку. Максимальна кількість пропусків без вагомих доказових причин – 2.
МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ	Метою курсу є вивчення історії зародження і розвитку регіоналістики як наукової дисципліни; суть основних понять курсу; основні теорії розміщення продуктивних сил суспільства і регіонального розвитку; основні концепції просторового розвитку регіонів; закономірності, фактори і принципи розміщення продуктивних сил регіонів і регіонального розвитку; методи регіонального аналізу та регіональної діагностики; критерії і методи управління регіональним розвитком; зміст і цілі регіональної політики як зарубіжних держав так і України. Основними завданнями курсу є аналізувати сучасні теорії розміщення виробництва і регіонального розвитку; виявляти фактори регіонального розвитку; застосовувати різноманітні методи регіонального аналізу; оцінювати рівень суспільно-політичного і соціально-економічного розвитку регіонів; вибирати пріоритети і оцінювати ефективність регіональної політики в країнах різних типів загалом, а України зокрема.
ПРЕРЕКВІЗИТИ	Україна в європейському історичному і культурному контекстах, Світова економіка
ПОСТРЕКВІЗИТИ	Політична географія країн і регіонів, Політологічні аспекти та сучасні тенденції міжнародних відносин, Зовнішня політика України та національні інтереси

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ. (Семін.)	Консультації	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1.					
Регіоналістика: теорія і практика управління регіональним розвитком					
Тема 1. Регіоналістика як наукова дисципліна	0,5	0,5			
Тема 2. Регіон як суспільно-політична система й об'єкт господарювання та управління	8,5	0,5	2	1	5
Тема 3. Теорії розміщення виробництва і регіонального розвитку	9	1	2	1	5

Тема 4. Закономірності, принципи і чинники регіонального розвитку	8	1	2		5
Тема 5. Стадійно-еволюційний підхід до регіонального розвитку	7	1	0,5	1	5
Тема 6. Методи регіонального аналізу і діагностики	7	1	0,5	1	5
Тема 7. Цілі, критерії і методи управління регіональним розвитком	6,5	1	0,5		5
Тема 8. Моделювання регіональним розвитком	7,5	1	0,5	1	5
Тема 9. Теоретичні основи регіональної політики	1	1			
Тема 10. Регіональна політика в розвинутих країнах світу	8	1	2		5
Тема 11. Регіональна політика в постсоціалістичних країнах	7	1	1		5
Тема 12. Регіональна політика в країнах, що розвиваються	7	1	1		5
Разом за змістовим модулем 1	78	11	12	5	50
Змістовий модуль 2.					
Регіоналізація України та регіональна політика					
Тема 13. Регіональні відміни за структурою і спеціалізацією господарства	12	1		1	10
Тема 14. Регіональні відмінності рівнів соціально-економічного розвитку	13	2		1	10
Тема 15. Адміністративно-територіальний устрій і регіоналізація країни	13	2		1	10
Тема 16. Регіональна політика в Україні і проблеми розвитку регіонів держави	14	2	1	1	10
Тема 17. Інноваційна політика регулювання просторового розвитку України	20	2	1	1	16
Разом за змістовим модулем 2	72	9	2	5	56
Усього годин	150	20	14	10	106

ТЕМАТИКА СЕМІНАРІВ/ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

№ з/п	Назви змістових модулів і тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1.		
Регіоналістика: теорія і практика управління регіональним розвитком		
1	Регіон як об'єкт вивчення регіоналістики 1. Предмет і об'єкт вивчення регіоналістики. 2. Суть понять «регіон» і «регіональний розвиток». 3. Основні типи та ієрархія регіонів. 4. Регіон як соціально-економічна система. 5. Проблемні регіони та їх класифікація. 6. Регіоналізація як одна із тенденцій сучасного розвитку людства.	2

2	<p>Теорії розміщення регіонального виробництва і регіонального розвитку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класичні теорії розміщення виробництва Й. Тюнена, В. Лаундхарта, А. Вебера та інших учених. 2. Теорії розміщення і регіонального розвитку у вітчизняній регіональній науці. 3. Сучасні концепції в теорії розміщення людської діяльності. 4. Основні теорії просторової організації економіки (теорії полюсів росту, поляризованого розвитку та ін.). 5. Найновіші теорії регіонального розвитку. 	2
3	<p>Основні закономірності, принципи і чинники розміщення продуктивних сил і регіонального розвитку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні закономірності регіонального розвитку. 2. Основні принципи розміщення продуктивних сил і регіонального розвитку. 3. Природне середовище як фактор регіоналізму. 4. Організаційно-економічні фактори регіонального розвитку і розміщення продуктивних сил. 5. Етнодемографічні і розселенські фактори регіонального розвитку. 6. Політико-географічні фактори регіоналізму. 	2
4	<p>Регіональний розвиток: цілі, критерії і методи управління</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть поняття «регіональний розвиток». 2. Особливості регіонального управління. 3. Цілі і критерії управління розвитком регіону. 4. Методи управління регіональним розвитком. 5. Моделі регіонального управління. 6. Регіональні цільові програми та їх роль в системі управління регіоном. 	2
5	<p>Особливості регіональної політики в розвинутих країнах світу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зарубіжний досвід регулювання регіонального розвитку. 2. Перші зарубіжні програми регіонального розвитку («Теннессі», «Аппалачі» та ін.). 3. Особливості регіональної політики в США. 4. Регіональна політика Європейського Союзу. 5. Регіональна політика в Японії. 6. Регіональна політика Великобританії, Німеччини та інших країн Західної Європи. 	2
6	<p>Регіональна політика в постсоціалістичних країнах і країнах, що розвиваються</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості регіональної політики в постсоціалістичних країнах і країнах, що розвиваються. 2. Регіональна політика в країнах пострадянського простору. 3. Регіональна політика постсоціалістичних країн Центрально-Східної Європи. 4. Регіональна політика Китайської Народної Республіки. 5. Регіональна політика в Індії та інших азіатських країнах. 6. Регіональна політика країн Латинської Америки та Африки. 	2
<p>Змістовий модуль 2. Регіоналізація України та регіональна політика</p>		
7	<p>Регіональна політика в Україні та сучасні проблеми розвитку українських регіонів</p>	2

<p>1. Особливості формування регіональної політики в Україні.</p> <p>2. Політика забезпечення сталого розвитку регіонів і основні регіональні проблеми в Україні.</p> <p>3. Основні складові частини і механізми реалізації регіональної політики України.</p> <p>4. Регіональна політика інвестиційно-інноваційного розвитку в Україні.</p> <p>5. Регіональна демографічна і соціальна політика в Україні.</p> <p>6. Регіональні особливості агропромислового розвитку України.</p> <p>7. Основні підходи до формування нової регіональної політики в Україні.</p>	
Разом	14

5. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

(відповідно до «Стандарту вищої освіти України для бакалаврів»
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/291-Mizhn.vidn.susp-kom.ta.rehion.studiyi-bakalavr.21.01.22.pdf>)

	Інтегральна	Загальні	Фахові
Компетентності	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.	ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.
		ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.
		ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.
		ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.
		ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	

	<i>код критерію</i>	<i>Опис</i>
Програмні результати	РН 1	РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.
	РН 6	РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.
	РН 8	РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.
	РН 9	РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.
	РН 13	РН13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.
	РН 16	РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.
	РН 17	РН17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Модуль 1						Модуль 2	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2	
ТЕМА 1	ТЕМА 2	ТЕМА 3	ТЕМА 4	ТЕМА 5	ТЕМА 6	ТЕМА 7	100
10	10	10	20	10	10	30	

8. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	
1-59	FX	Незараховано (з можливістю повторного складання)

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення	<p>1. Коцан Н.Н., Коцан Р.І. Регіоналістика України. Навчально-методичний комплекс. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 25 с.</p> <p>2. Коцан Н., Гурський Т. Процес регіоналізації у Великій Британії <i>Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії</i>, 2020. №1(7). С. 132–138. DOI: https://doi.org/10.29038/2524-2679-2020-01-132-137.</p> <p>2. Коцан Н.Н., Коцан Р.І., Матяшук Ю.М. Методичні основи дослідження політичного розвитку держави. Актуальні проблеми міжнародних відносин і регіональних досліджень: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. (м. Луцьк, 6 грудня 2021 р.) Луцьк: Вежа-Друк, 2021. С. 240-242.</p> <p>3. Коцан Н.Н., Коцан Р.І., Сахнюк А. Методологічні основи дослідження туризму в регіоні. <i>Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії</i>. 2021. №1(9). С. 311–324. DOI 10.29038/2524-2679-2021-01-311-324.</p>
Основна	<p>1. Бутько М. Регіональна економіка в модернізаційному форматі. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 432 с.</p> <p>2. Європейська регіональна політика: підручник / за ред. Крисоватого А. та Ліщинського І. Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ЗУНУ», 2020. 236 с.</p> <p>3. Механізми реалізації регіональної політики: оцінка ефективності та напрями удосконалення / наук. ред. С. Л. Шульц. Львів, 2018. 205 с. URL: http://ird.gov.ua/irdp/p20180102.pdf</p> <p>4. Навчальний посібник з дисципліни «Регіональна економіка» для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форми навчання // Гусева О.Ю, Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Київ, ДУТ, 2018. 55 с.</p> <p>5. Потапова А.Г. Економічний потенціал регіонів України. Підручник. Луцьк : ПП Іванюк В.П., 2022. 415 с.</p> <p>6. Регіони України: статистичний щорічник. URL: www.ukrstat.gov.ua.</p> <p>7. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Яворська В.В. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Навч.</p>

	посіб. / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, В. В. Яворська. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 372 с.
Додаткова	<p>1. Булатова О. Інтеграційні процеси та глобальні регіони [Текст] / Олена Булатова, Юрій Чентуков, Ілля Чентуков // Журнал європейської економіки, 2018. Т. 17, № 3. С. 297-309.</p> <p>2. Калитчак Р. Регіоналізм у європейських інтеграційних процесах. URL: http://kassiopeya.com/scripts/ajax.php?task=look_inside&id=hxqrqe4woorpmg.</p> <p>3. Кузь О. М. «Європа регіонів» як ідентичнісний проект / О. М. Кузь // Політико-правова ментальність українського соціуму в умовах європейської інтеграції : монографія / [О. О. Безрук, В. С. Бліхар, Л. М. Герасіна та ін.] ; за ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2019. С. 149–165.</p> <p>4. Політична регіоналістика: методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» другого (магістерського) рівня / уклад. О. М. Кузь, І. В. Жеребятнікова, Д. С. Коротков. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 47 с.</p> <p>5. Публічна політика та суспільні зміни в Україні в контексті євроінтеграції : монографія / авт. кол. : С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович, О. Г. Пухкал та ін. ; за заг. ред. С. О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. Київ : НАДУ, 2017. 248 с.</p>

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Змістовий модуль 1. Регіоналістика: теорія і практика управління регіональним розвитком

Тема 1. Регіоналістика як наукова дисципліна

Мета і завдання курсу. Предмет і об'єкт вивчення регіоналістики. Структура регіоналістики. Регіоналістика – синтез наукових знань. Економічна і політична регіоналістика як два основні напрями регіонознавчих досліджень. Функції і завдання курсу.

Історія зародження і розвитку регіоналістики. Етапи розвитку регіоналістики. Регіоналістика в країнах Заходу і Україні. Основні праці основоположників регіоналістики – Хосе Ортега- і Гассета, М. Фуше, Т. Хегерстранда, Б. Беррі, Дж. Фрідмана, Г. Річардсона, Ф. Перру та ін.

Вітчизняна школа регіональних досліджень. Особливості сучасного розвитку дисципліни. Основні завдання розвитку науки про регіони на сучасному етапі її розвитку. Зв'язок регіоналістики з іншими науковими дисциплінами.

Суть понять «регіоналізація», «регіоналізм», «регіонологія», «регіонознавство», «регіоніка», «регіональна економіка». Причини виникнення регіоналізму і трансрегіоналізму. Основні принципи регіоналізму.

Комплексне регіонознавство і комплексне країнознавство: питання методології, функції, структура і опорні елементи комплексних регіонознавчих характеристик., структурно-функціональна організація і структурні характеристики регіону і регіонів.

Тема 2. Регіон як суспільно-політична система **й об'єкт господарювання та управління**

Вихідні поняття для розуміння суті поняття «регіон». Еволюція поняття «регіон». Співвідношення понять «регіон» і «район». Основні ознаки регіону. Внутрішні і зовнішні

регіоноутворюючі фактори. Зв'язок поняття «регіон» із іншими поняттями. Сучасні підходи до виділення регіонів у країнах Заходу і пострадянського простору.

Економічне районування: загальне і проблемне. Трансдержавні, транснаціональні і міждержавні регіони. Ієрархія і типи регіонів. Просторові рівні регіоналізації: макрорегіон – мезорегіон – мікрорегіон. Кризові, відсталі, внутрідержавні і прикордонні райони.

Структурна модель регіону та його структурно-функціональна організація. Територіальна форма поділу праці. Територіальна організація суспільства. Територіальна структура держави. Територіально-суспільні системи. Міжгалузеві комплекси в регіоні. Логістично-територіальні комплекси.

Макроекономічна концепція регіону. Система макроекономічних показників розвитку регіону. Міжрегіональні відмінності і структурний аналіз. Регіон як об'єкт господарювання і управління.

Визначення регіону як суспільно-географічної системи. Будова регіональної соціально-економічної системи. Центр і периферія: тенденції взаємодії. Трансформація регіональних соціально-економічних систем.

Регіон як територіально-політична система. Політична регіоналістика як новий напрям наукових досліджень. Територіальна організація влади. Політичний розвиток регіонів і регіональна політична влада. Місцеве самоуправління як суспільно-владний інститут. Регіональні інтереси і державна політика. Регіональний політичний процес і регіональна геополітика.

Регіон і регіоналізм. Регіоналізм як науковий напрям. Сучасний регіоналізм і глобалізм. Концепція «Європа регіонів». Принцип субсидіарності. Децентралізація, регіоналізація, федералізація. Зарубіжні концепції регіоналізму.

Тема 3. Теорії розміщення виробництва і регіонального розвитку

Структура теорії регіональної економіки. Генезис теорії регіональної економіки і регіонального розвитку. Етапи формування науки про вивчення продуктивних сил і регіональної економіки. Перші теорії регіонального розвитку. Теорії спеціалізації регіональної економіки: теорія абсолютної переваги А. Сміта, теорія порівняльної переваги Д. Рікардо та ін. Теорія Хекшера-Оліна. Парадокс Леонтьєва.

Класичні теорії розміщення виробництва. Теорія розміщення сільськогосподарського виробництва Й. Тюнена. Теорії розміщення промисловості В. Лаундхарта і А. Вебера. Теорія розміщення населених пунктів В. Кристаллера (теорія центральних місць). Теорії регіональної спеціалізації і міжрегіональної торгівлі. Загальна теорія розміщення А. Льоша.

Формування регіональної науки в Україні. Теоретико-методологічні роботи з регіоналістики. Розвиток регіональної науки в Україні в роботах М. Туган-Барановського, М. І. Долішного, М. М. Паламарчука, М. Д. Пістуна, О. І. Шаблія та ін.

Нові парадигми і концепції регіону, розміщення діяльності, просторова організація економіки. Теорії міжрегіональної взаємодії, економічного районування в роботах М. М. Колосовського, М. М. Баранського, М. М. Паламарчука, О. І. Шаблія та ін. Теорія утворення регіональних комплексів. Регіон як квазідержавна, як квазікорпорація, як ринок і як соціум. Основні концепції в теорії розміщення діяльності. Теорія регіонального життєвого циклу.

Основні концепції просторової організації економіки. Теорія полюсів росту. Теорія поляризованого розвитку Ф. Перру. Концепція «центр-периферія»: парадигма модернізації, залежності і взаємозалежності в регіональному розвитку. Концепція сталого розвитку регіону.

Концепція світових систем. І. Валлерстейна. Поняття «напівпериферія». Теорії відсталості й залежності регіонального розвитку, внутрішнього колоніалізму. Найновіші теорії регіонального розвитку. Теорії збалансованого розвитку, життєвого циклу товару та інші нові парадигми і концепції регіону.

Тема 4. Закономірності, принципи і чинники регіонального розвитку

Територіальна структура і організація господарства. Основні закономірності розвитку регіонів: раціонального розміщення виробництва, пропорційного розміщення продуктивних сил, комплексного розміщення і розвитку продуктивних сил, економічної ефективності розміщення господарства, територіальної концентрації виробництва і продуктивних сил, комплексного, взаємозумовленого розвитку господарства регіону у поєднанні зі спеціалізацією.

Поняття про принципи розміщення продуктивних сил. Основні принципи регіонального розвитку: наближення виробництва до джерел сировини, палива, споживачів, вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку регіонів, зміцнення обороноздатності країни, врахування інтересів економічної інтеграції в європейський економічний простір, забезпечення сталого розвитку регіонів, обмеження надмірної концентрації промисловості в містах, економічної і соціальної ефективності, активізації розвитку малих і середніх міст та ін.

Фактори регіонального розвитку і конкурентоздатності регіонів. Основні організаційно-економічні фактори: ринковий, конкурентний і виробничий. Фактори інерційності і динамічності розвитку регіону. Інтенсивні та екстенсивні фактори. Фактори розміщення і взаємодії, обмеження та активізації.

Внутрішнє і зовнішнє середовище регіонів та їх зв'язки. Внутрішні фактори розвитку: природно-ресурсний потенціал, структура регіонального ринку, кадровий потенціал регіону, бюджетний потенціал та ін. Фактори розміщення продуктивних сил і регіонального розвитку: історичні, природно-географічні, демографічні, техніко-економічні, соціально-економічні, інноваційні, геополітичні, етнополітичні, екологічні та ін. Розселення як фактор регіоналізму. Роль НТР у розвитку регіонів. Економіко-географічне положення як фактор розвитку регіонів. Інноваційний фактор регіонального розвитку. Національні і релігійні аспекти регіонального розвитку. Політико-географічний фактор регіоналізму.

Зовнішні фактори: зв'язки із зовнішніми постачальниками товарів і сировини, із зовнішніми споживачами. Регіональна конкуренція. Опосередковані фактори. «Жорсткі» і «м'які» фактори. Нові тенденції у співвідношенні окремих факторів. Міжнародні фактори.

Тема 5. Стадійно-еволюційний підхід до регіонального розвитку

Економічні аспекти регіоналістики і регіонознавства. Стадії соціально-економічного розвитку і поляризація простору. Короткі і довгі стадії (цикли) в історії розвитку регіонів. Чотири стадії розвитку країни і регіону. Еволюційна теорія Біганіча. Урбанізація в процесі історичної еволюції регіонів. Фази розвитку територіальної структури населення.

Великі цикли Кондратьєва і регіональний розвиток. Теорія довгих хвиль. Зміни центрів тяжіння регіонального розвитку. Здатність регіонів до адаптації з НТП.

Синтез стадіальних концепцій. Система відношень «центр-периферія». Економічне ядро Європи. Основні елементи територіально-економічної макроструктури Європи. Типи центральних і периферійних районів в Європі.

Динаміка регіонального розвитку: концентрація чи деконцентрація. Міжнародна діяльність регіонів. Транскордонне співробітництво. Регіональна економічна і політична інтеграція: причини й умови.

Тема 6. Методи регіонального аналізу і діагностики

Поняття про метод і методику розміщення продуктивних сил регіону. Статистична база регіонального аналізу. Напрями аналізу особливостей регіонального розвитку. Показники, що використовуються в регіональному аналізі. Порівняння регіонів за

конкурентними перевагами. Аналіз розвитку регіону як елементу соціально-економічної системи країни; аналіз економічного розвитку регіону; аналіз соціального розвитку регіону, аналіз політичного розвитку регіону. Інтегральна оцінка рівня соціально-економічного розвитку регіону.

Завдання регіональної діагностики. Оцінка економіко-географічного положення регіону. Аналіз природних і господарських умов та ресурсів регіонів. Діагностика демографічної ситуації в регіоні і забезпеченості трудовими ресурсами. Оцінка ефективності розвитку і розміщення суміжних та паралельних виробництв. Аналіз пріоритетності розвитку і розміщення галузей господарства в регіоні, міжрегіональних зв'язків функціональної і територіальної структури економіки. Політична і екологічна діагностика. Обґрунтування основних напрямів розвитку, визначення масштабів, структури та ефективності суспільно-територіального комплексу регіону. Типологія регіонів.

Методи, що використовуються в регіональних дослідженнях. Системно-структурний аналіз, метод систематизації, порівняльно-географічний, картографічний, балансовий методи, аналогій, метод енерговиробничих циклів або циклічний метод. Методи техніко-економічного аналізу. Математичні методи: таксономічний, варіантний метод розміщення продуктивних сил регіону.

Методи соціологічних і політичних досліджень. Методи типологізації і класифікації регіонів. Метод економіко-математичного моделювання регіонального розвитку. Програмно-цільовий метод. Методи прогнозування розвитку регіону. Соціально-демографічний прогноз. Економічний, екологічний, технологічний та інформаційний прогноз.

Тема 7. Цілі, критерії і методи управління регіональним розвитком

Суть поняття «регіональний розвиток». Регіональний розвиток як предмет державного регулювання. Суспільно-політичний і соціально-економічний розвиток регіонів та його аспекти. Основні цілі регіонального розвитку. Критерії розвитку регіону. Індекс людського розвитку та інші показники регіонального розвитку. Стандартні способи оцінки рівнів соціально-економічного розвитку регіонів.

Державне регулювання регіонального розвитку. Форми регулювання радянського періоду: генеральні схеми розміщення продуктивних сил, районне планування, генеральні плани міст.

Диспропорції регіонального розвитку. Проблемні регіони та їх типи: слабкорозвинуті, депресивні, райони нового освоєння. Можливості й методи вирівнювання регіональних диспропорцій соціально-економічного розвитку.

Регіональне управління. Проблеми функціонування органів регіональної влади в сучасний період. Принципи організації регіональних органів державної влади. Питання регулювання соціально-економічного розвитку регіону.

Цілі управління регіоном. Суть організації управління регіональним розвитком. Організаційна структура управління регіоном та її типи: державна, комерційна і громадська. Фактори, що впливають на організацію управління регіоном. Типи організаційних структур управління: екстенсивний (командно-адміністративний) та інтенсивний (товарний або ринковий). Динамічні організаційні структури. Співвідношення єдиноначальності і колегіальності в структурах управління регіоном.

Регіональна структура управління. Питання регулювання соціально-економічного розвитку регіону. Економічні й адміністративні методи регулювання та сфери їх застосування. Роль і місце економічних методів. Моделі регіонального управління. Економічне моделювання. Правова основа регулювання процесу регіонального відтворення.

Особливості формування регіонального менеджменту в сучасних умовах. Регіональний менеджмент як один із видів спеціального менеджменту. Розподіл функцій, ресурсів і відповідальності на державному, регіональному і місцевому рівнях.

Методи впливу регіональних органів влади на хід розвитку регіону. Створення сприятливих умов для розвитку ділової активності, її регулювання. Корпоративна економіка як умова розвитку регіонів і муніципальних утворень. Суть корпоративного методу ведення господарства.

Програмно-цільове планування і управління – метод управління економічними системами. Схема розробки цільових програм, основні їх розділи. Критерії вибору варіантів програми. Сучасні підходи до розробки регіональних програм. Роль держави в реалізації програм.

Тема 8. Моделювання регіонального розвитку

Загальні питання моделювання регіонального розвитку. Міжрегіональні зв'язки. Модель міжгалузевих матеріальних зв'язків. Модель міжгалузевих залежностей цін і додаткової вартості. Міжгалузеві моделі регіону з відкритими зовнішніми зв'язками. Модель регіональної експортної бази.

Оптимізаційні моделі. Регіональні економетричні моделі. Укрупнена модель функціонування економіки регіону. Моделі кумулятивного росту. Моделі «центр-периферія».

Моделі розміщення виробництва, транспортування вантажів, моделі міграції населення. Міжрегіональний міжгалузевий баланс. Оптимізаційні міжрегіональні моделі. Модель економічної взаємодії регіонів.

Тема 9. Теоретичні основи регіональної політики

Суть, структура і науковий фундамент регіональної політики. Об'єкти і суб'єкти регіональної політики. Три основні аспекти регіональної політики: зовнішній, внутрішньорегіональний і зміцнення ролі регіонального рівня у територіальній організації держави.

Зміст, цілі, завдання, принципи та функції регіональної політики. Види і напрями регіональної політики. Регіональна політика як складова національної стратегії соціально-економічного розвитку. Нормативно-правова база регіональної політики.

Теорії регіональної політики. Посткейнсіанська теорія і неокласичний регіональний підхід. Теорія незбалансованого розвитку. Суспільні теорії регіоналізму. Ринкова модель регіональної політики. Нова парадигма регіональної політики – регіональний саморозвиток.

Зарубіжний досвід формування й здійснення регіональної політики. Історичні етапи формування регіональної політики в країнах світу. Сучасні проблеми формування та здійснення регіональної політики. Формування та реалізація регіональної політики.

Методи формування та засоби реалізації регіональної політики. Макроекономічні регулятори. Системні підходи до активізації розвитку регіонів. Пряме державне регулювання. Інструменти регіональної політики. Проблемні регіони. Території з особливим економічним режимом. Спеціальні економічні зони як інструмент регіональної політики. Регулювання діяльності спеціальних зон. Території пріоритетного розвитку. Оцінка ефективності регіональної політики.

Стратегічне планування регіонального розвитку. Роль програмно-цільового методу в розв'язанні завдань регіональної політики. Регіональні програми. Цільова комплексна програма. Програмні заходи. Оцінка варіантів програми. Практика регіонального програмування.

Районування і розробка стратегії регіонального розвитку. Концепція-ідея розвитку регіону. Структура концепції. Стратегічне регіональне планування. Реалізація стратегічних цілей регіону.

Тема 10. Регіональна політика в розвинутих країнах світу

Історія зародження регіональної політики в розвинутих країнах. Специфіка регіонального розвитку і регіональної політики розвинутих країн світу. Цілі і завдання регіональної політики в розвинутих країнах.

Федералізм і регіональна політика США. Основні етапи розвитку регіональної політики в США. Перші регіональні програми розвитку регіонів (долина р. Теннессі, Аппалачі та ін.). Механізми обґрунтування федеральної допомоги в розвитку окремих ареалів і районів. Особливості сучасної регіональної політики США.

Нерівномірність регіонального розвитку Європейського Союзу. Окремі типи регіональних проблем в ЄС. Основні етапи розвитку регіональної політики ЄС. Концепції спільного розвитку. Особливості сучасного етапу розвитку регіональної політики Європейського Союзу. Економічні і правові рамки проведення ЄС регіональної політики. Основні напрями регіональної політики ЄС.

Цілі і принципи наднаціональної регіональної політики ЄС. Сучасна інституційна структура регіональної політики ЄС. Цілі, структурні фонди, застосовані заходи, програми спільного розвитку, ініціативні програми та інструменти регіональної політики. Особливості фінансування регіональної політики ЄС. Система регіонального планування в європейських країнах. Реалізація програм та організації, котрі приймають участь у них. Концепція субсидіарності і партнерства. Координація національної політики і політики ЄС. Реформування регіональної політики ЄС після останнього його розширення.

Регіональна політика найбільш розвинутих країн ЄС: Німеччини, Великобританії, Франції, Італії, Іспанії, країн Бенілюксу та скандинавських країн. Специфіка і основні принципи регіональної політики в Японії, Канаді, Австралії, ПАР та інших розвинутих країнах.

Тема 11. Регіональна політика в постсоціалістичних країнах

Цілі і завдання регіональної політики в постсоціалістичних країнах. Структура регіональної політики постсоціалістичних країн.

Особливості регіонального розвитку постсоціалістичних країн. Історична спадщина і процеси перехідного періоду. Посилення неоднорідності економічного простору і проблемні регіони. Нова стратегія регіонального розвитку. Нормативно-правова база регіональної політики. Основні принципи регіональної політики. Роль центру і проблеми відносин центру з регіонами. Прогнозування і програмування регіонального розвитку. Інституційні й економічні механізми державної регіональної політики.

Особливості, специфіка, основні принципи і напрями регіональної політики країн Центральної, Центрально-Східної Європи, Китаю. Нормативно-правова база розвитку регіональної політики в постсоціалістичних країнах. Концептуальні підходи до розвитку регіонів та стратегія вирішення регіональних проблем в окремих постсоціалістичних країнах.

Тема 12. Регіональна політика в країнах, що розвиваються

Цілі і завдання регіональної політики в країнах, що розвиваються. Структура регіональної політики слаборозвинутих країн світу.

Особливості регіонального розвитку країн, що розвиваються. Історична спадщина і процеси перехідного періоду. Нормативно-правова база регіональної політики. Підняття рівня соціально-економічного розвитку регіонів – ключовий напрям регіональної політики країн, що розвиваються. Основні принципи регіональної політики слаборозвинутих країн. Роль центру і проблеми відносин центру з регіонами. Прогнозування і програмування

регіонального розвитку. Інституційні й економічні механізми державної регіональної політики в країнах «третього світу».

Особливості, специфіка, основні принципи і напрями регіональної політики в нових індустріальних країнах Азії, Латинської Америки і Африки. Досвід регіональної політики в Індії, Бразилії, Аргентині, Індонезії, Мексиці, Південній Кореї та інших країнах. Вільні економічні зони як рушії регіонального розвитку в країнах «третього світу».

Концептуальні підходи до розвитку регіонів та стратегія вирішення регіональних проблем в окремих країнах. Приклади вирішення регіональних проблем і реалізації проектів.

Змістовий модуль 2. Регіоналізація України та регіональна політика

Тема 13. Регіональні відмінності за структурою і спеціалізацією господарства

Структура господарства: зміст і функції поняття. Чинники формування структури господарства України. Природно-ресурсний потенціал регіонів. трудові ресурси та трудовий потенціал регіонів України. Основні економічні пропорції в регіонах. співвідношення виробничої сфери і сфери послуг. Секторна структура господарства. Схема галузевої структури господарства. Регіональні відмінності за галузевою структурою господарства. Галузеве і територіальне управління економікою України.

Тема 14. Регіональні відмінності рівнів соціально-економічного розвитку

Рівні соціально-економічного розвитку: суть поняття. Рівень економічного розвитку регіону та його показники. Соціальний рівень розвитку. Критерії та показники обчислення рівня соціального розвитку регіону. Якість життя населення. Рівень життя населення. Рівень бідності населення. Аналіз регіональних відмінностей у рівнях соціально-економічного розвитку.

Тема 15. Адміністративно-територіальний устрій і регіоналізація країни

Адміністративно-територіальний устрій та адміністративно-територіальний поділ України. Структура державного устрою. Історичні особливості формування адміністративно-територіального устрою України. Зміни адміністративно-територіального устрою впродовж 1991-2022 років. Адміністративно-територіальні одиниці. Значення адміністративно-територіального устрою для практики управління соціально-економічним розвитком. Правова база України щодо адміністративно-територіального устрою.

Тема 16. Регіональна політика в Україні і проблеми розвитку регіонів держави

Історія розвитку регіональної політики в Україні. Суспільно-географічна і економічна концепції регіонального розвитку України. Концептуальні положення політики регіонального розвитку в Україні. Концепція раціонального розміщення продуктивних сил України. Концепція суспільно-географічного районування та адміністративно-територіальною устрою України. Концепція регіонального управління соціально-економічним розвитком України.

Сучасні моделі суспільно-економічної макрорегіоналізації України. Основні принципи і критерії регіоналізації. Схеми економічного районування України М. І. Долішнього, Ф. Д. Заставного, М. М. Паламарчука, М. Д. Пістуна. В. А. Поповкіна, О. І. Шаблія та ін. Загальна характеристика регіонів України та основні проблеми їх розвитку.

Економічна і соціальна регіональна політика в Україні. Регіональні програми. Цілі і завдання розробки регіональних програм. Інвестиційна політика в регіональному розвитку. Державне регулювання інвестиційної діяльності. Регіони України в конкурентному ринковому середовищі. Геоелектронічні пріоритети регіонального розвитку України. Механізми реалізації регіональної політики. Зовнішньоекономічні зв'язки в забезпеченні розвитку продуктивних сил регіонів.

Тема 17. Інноваційна політика регулювання просторового розвитку України

Концепція смарт-спеціалізації регіонів. Смарт-спеціалізація регіонів: передумови та бар'єри реалізації. Методика вибору пріоритетів смарт-спеціалізації в регіонах України. Передумови запровадження моделі смарт-спеціалізації в Україні. Структурно-технологічні зрушення в економіці регіонів України. Інноваційний вимір реалізації державної регіональної політики в Україні. Розвиток наукового потенціалу регіонів України як передумова формування ефективної національної інноваційної системи. Інтелектуалізація та цифровізація регіонального розвитку.

МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ОЦІНКИ ЗНАНЬ

Методи навчання

Під час вивчення курсу «Регіоналістика України» застосовується низка різноманітних методів навчання.

Під час проведення лекційних занять доцільно використовувати словесні методи навчання (розповідь, лекція-бесіда, пояснення, проблемна лекція, оглядова лекція тощо), а також наочні методи (ілюстрування, демонстрування карт, спостереження тощо). Доцільно також використовувати індуктивні, дедуктивні та інтерактивні методи передачі та сприйняття студентами інформації.

Під час проведення семінарських занять доцільно використовувати проблемні, евристичні, дослідницькі методи навчання з метою формування вмінь студентами здійснювати різноманітні розумові операції (аналіз, синтез, систематизація, узагальнення тощо). Стимулюючо-мотиваційна функція навчальних методів полягає у використанні таких прийомів, дій та операцій, які здатні викликати в студента ті внутрішні імпульси, що допомагали б йому мобілізувати свою волю та увагу для досягнення поставлених цілей. Це, наприклад, досягається за рахунок використання проблемних завдань, евристичних запитань, ситуацій здивування, відкриття, показу парадоксальності в явищах, виявлення подібностей і відмінностей тощо.

Дослідницькі методи навчання використовуються під час виконання індивідуального творчого завдання.

Методи та засоби діагностики успішності навчання

Специфіка викладання курсу полягає у використанні двох видів діагностичного контролю: поточного і підсумкового.

Поточний контроль включає в себе:

- тестування – така форма контролю дозволяє перевірити загальну підготовку студентів до кожного заняття і проводиться регулярно на вибірковій основі:

- опитування – проводиться з метою виявлення вмінь студентами оперувати вчитаним викладачем матеріалом, відповідати на додаткові питання, проводиться регулярно на вибірковій основі;

- самостійна робота – така форма контролю дозволяє виявити вміння чітко, логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання, вміння працювати самостійно.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Підсумковий бал (за 100-бальної шкали) студент може набрати таким способом і з урахуванням балів набраних за результатами семінарських занять. У такому випадку поточна семестрова оцінка визначається як сума двох складових:

- сумарної кількості балів за поточне опитування, тестування, виконання індивідуального завдання й здачу семінарських занять із відповідних тем (100 балів);

Дисципліна складається з двох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ у вигляді оглядового реферату з окремих тем курсу. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за: поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 100 балів);

Модуль 1 (мах = 70 балів)						Модуль 2 (мах = 70 балів)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2	
ТЕМА 1	ТЕМА 2	ТЕМА 3	ТЕМА 4	ТЕМА 5	ТЕМА 6	ТЕМА 7	100
10	10	10	20	10	10	30	

Критерії оцінювання: по кожній із тем, які виносяться на семінарські заняття, виставляються максимально по 8 балів за виступ на семінарі, 1,5 бала за доповнення на семінарі та 0,5 бала за присутність на семінарі. У сумі максимум балів, що може отримати студент після здачі семінару, становить 10 балів. По темах 1-3 і 5-6 максимум балів, що може отримати студент становить 10 балів, тема 4 – 20 балів, а тема 7 змістового модуля 2 – 30 балів. Сума балів за модуль № 1 поточного тестування становить 70 балів, за модуль № 2 відповідно 30 балів.

Загальна максимальна кількість балів поточного контролю складає 100 балів. У випадку, коли студент протягом семестру набрав не менше 60 балів, йому може бути виставлена загальна підсумкова сума балів як підсумкова оцінка. Якщо студент протягом семестру набрав менше 60 балів він зобов'язаний складати залік. Для отримання заліку потрібно освоїти теми курсу і виконати необхідні види робіт. При незгоді студента з набраною загальною сумою понад 60 балів, він може добрати бали в усній чи письмовій формі, але в момент ліквідації заборгованості викладачу. Підсумкова оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання у нижче наведеній таблиці.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Орієнтований перелік тем для написання рефератів

Варіант А: РОЛЬ ПОЛІТИЧНОГО РЕГІОНАЛІЗМУ ВМІЖНАРОДНОМУ ПОРЯДКУ.

- 1.Глобалізація та регіоналізація як основні тенденції світової політики
- 2.Зростання ролі політичної регіоналістики в багатополлярному світі.
- 3.Міжнародні регіональні інституції
- 4.Інституції європейської та євро-атлантичної інтеграції.
- 5.Інституції євразійської інтеграції.
- 6.«Декларація щодо регіоналізму в Європі» та інші міжнародні документи щодо регіоналізму.
- 7.Військово-політичні блоки в Європі та світі.
- 8.Регіональний патріотизм та сепаратистські рухи в Європейському Союзі.

- 9.«Європа регіонів» як політична концепція еволюції інституцій Європейського Союзу.
10.«Єврорегіон» як інструмент європейської інтеграції та міжрегіональної співпраці в Європі.

Додаткова література:

- 1) Головченко О. М. Формування механізмів стабільного розвитку регіону : монографія. Одеса : Фенікс, 2009. 424 с.
- 2) Дунаєв І. Міжрегіональна взаємодія на принципах коеволуції: нова траєкторія в модернізації регіональної економічної політики. *Збірник наукових праць «Ефективність державного управління»*. 2015. Вип. 44 С. 162-169.
- 3) Жилиєва Н. М. Механізм підвищення конкурентоспроможності регіону в умовах глобалізації. *Сталий розвиток економіки : всеукр. наук.-виробн. журн.* 2011. № 1. С.124–128.
- 4) Кормич Л. І., Польовий М. А. Світовий політичний процес: глобальний та національний вимір : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл.; НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2017. 240 с.
- 5) Майборода О. М. Етнічність у міжнародній системі. Вид. 2-е, випр. і допов. К. : ПІЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 448 с. URL: <http://ipiend.gov.ua/publication/majboroda-o-m-etnichnist-umizhnarodnij-systemi-3/>.
- 6) Механізми реалізації регіональної політики: оцінка ефективності та напрями удосконалення / наук. ред. С. Л. Шульц. Львів, 2018. 205 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20180102.pdf>
- 7) Панченко Т. В. Політична регіоналістика: навчальний посібник. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 188 с.
- 8) Сідоров В., Пасмор М. Регіональна економічна інтеграція. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2016. № 2. С. 90-98.

Варіант В: ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ.

- 1.Нормативно-правова база адміністративно-територіального устрою України.
- 2.Роль місцевих рад в системі територіального управління України.
- 3.Роль місцевих державних адміністрацій в системі територіального управління України.
- 4.Організаційно-правові засади системи місцевого самоврядування України.
- 5.Територіальні громади в системі територіальної організації України.
- 6.Політико-правовий статус регіональних органів влади України.
- 7.Система муніципального управління України.
- 8.Політико-правовий статус виборних посадових осіб органів місцевого самоврядування.
- 9.Електоральна географія та регіональні відмінності виборчих процесів в Україні.

Додаткова література:

- 1) Головченко О. М. Формування механізмів стабільного розвитку регіону : монографія. Одеса : Фенікс, 2009. 424 с.
- 2) Камінська Н. В. Європейська система місцевого і регіонального самоврядування та Україна : монографія. Київ : КНТ, 2014. 414 с.
- 3) Мельничук А., Остапенко П. Децентралізація влади: реформа №1 [аналітичні записки]. К. : ЦОП «Глобус» ФОП Кравченко Я.О., 2016. 35 с.
- 4) Панченко Т. В. Політична регіоналістика: навчальний посібник. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 188 с.
- 5) Публічна політика та суспільні зміни в Україні в контексті євроінтеграції : монографія / авт. кол. : С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович, О. Г. Пухкал та ін. ; за заг. ред. С. О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. Київ : НАДУ, 2017. 248 с.
- 6) Топчієв О. Г., Яворська В. В., Дімова Н. В. Регіональний демографічний розвиток України. Одеса : ВМВ, 2014. 244 с.
- 7) Яворська В. В. Регіональні геодемографічні процеси в Україні. Монографія. Кам'янець-Подільській : Аксіома, 2013. 384 с.